

Малієнко Юлія,
*к. пед. н., ст. наук. співроб. відділу суспільствознавчої освіти
Інституту педагогіки НАПН України, Україна*

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ІСТОРІЇ В КОНТЕКСТІ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

***Анотація.** Автор обґрунтовує актуальність візуалізації навчання історії в контексті інклюзивної освіти, підкреслює роль візуальних джерел у формуванні в учнів історичних уявлень про минуле та сьогодення, створенні відповідних історичних образів.*

Вибір саме цих об'єктів дослідження обумовлено посиленою увагою науково-методичних кіл до розвитку інклюзивної освіти.

***Ключові слова:** візуалізація, наочно-образне мислення, історичні образи, візуальні ігрові технології.*

Сучасні підходи до візуалізації навчання історії віддзеркалюються в інклюзивному освітньому просторі, наповнюючи його новим, креативним змістом.

Прийняті в науково-методичній літературі дефініції: унаочнення та візуалізація вважаємо синонімічними. Найближчим до нашої теми обрали поняття: наочно-образне мислення – це єдина форма відображення наочно-дійового, наочно-образного та візуального мислення з переходами від позначення окремих одиниць предметного змісту відображення до встановлення між ними конститутивних зв'язків, узагальнення і побудови образно-концептуальної моделі [1].

Комплексний аналіз сучасних підходів до візуалізації навчального матеріалу з історії ми поєднали з потребами і проблемами інклюзивного навчання.

Різноманітні візуальні джерела, які презентують певну епоху, формують уявлення учнів\учениць про навколишній світ і життя людей у минулому та сьогоденні, створюючи на цій основі відповідні історичні образи.

Образи допомагають дітям з різними діагнозами. Давно відомо, наскільки важливі наочно-зорові форми пізнання для дітей з вадами слуху. У випадку інтелектуальних порушень візуалізація допомагає генералізувати поняття у процесі конкретно-наочного мислення (наприклад, завдання співвідносити зображення та предмет). Для немовленнєвих дітей зображення — це вже не просто наочність, а спосіб побудувати діалог. За аутизму, навіть якщо дитина розмовляє,

для неї важлива опора на зорове сприйняття, бо так інформація сприймається значно краще. Тож у приміщенні школи навіть роблять вивіски з малюнками, які пояснюють призначення кімнат: клас, туалет, їдальня, бібліотека тощо [2].

В умовах інклюзивної освіти особливо важливо обрати правильні технології навчання історії. На наш погляд, обрана на уроці технологія має бути спільна для всіх учнів класу, а завдання в ній – відповідні до можливостей конкретних учнів\учениць. Такий підхід толерує, об'єднує дітей, незалежно від їх особливих потреб.

У контексті нашого дослідження зацентруємо увагу на візуальних ігрових технологіях, які передбачають різні форми подання і перевірки навчального матеріалу за допомогою ілюстративного матеріалу. Наприклад, можна запропонувати учням зібрати (у звичайний паперовий спосіб, або з використанням комп'ютера) ілюстрації, які відносяться до певної події, країни, ремесел, міст, способу життя людей у відповідний історичний період тощо; поставити ілюстрації у логічній\хронологічній послідовності; за можливості, доповнити цей ілюстративний ряд датами, картами, портретами історичних постатей та ін. У такий спосіб можна проводити й уроки узагальнення за темою.

Актуальним залишається опис ілюстрацій, вміщених у підручниках історії, або презентованих учителем. Для того, щоб ця робота для школярів\школярок з особливими потребами стала успішною, варто запропонувати їм алгоритм опису. Власне алгоритм має бути індивідуальним, адекватним можливостям конкретної дитини.

Принагідно звертаємо увагу на максимально можливу роботу з картами атласу і контурними картами. В цій непростій для учнів\учениць діяльності вчитель також має реалізувати диференційований підхід до навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Насамкінець, погодимося з авторкою «Освіторії» Аліною Мірошніковою: «Візуалізація – це те, що нині «показано» майже всім» [2].

Список використаних джерел

1. М. Ярмаченко та ін. *Педагогічний словник*. Київ, Україна: Пед. думка, 2001.
2. А. Мірошнікова «Сім прийомів, які допоможуть вчителю інклюзивного класу». [Електронний ресурс]. Доступно: <https://osvitoria.media/experience/sim-pryjomiv-yaki-dopomozhut-vchytelju> [Дата звернення 25.09.2020].